

SKALÁČKŮV VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

OBECNÁ CHARAKTERISTIKA LESNÍHO KLUBU SKALÁČEK

Lesní klub Skaláček se nachází v blízkosti areálu kempu Sedmihorky, se kterým úzce spolupracuje. Činnost klubu byla zahájena v roce 2012 s cílem zpřístupnit a zviditelnit možnost vzdělávání dětí venku, v jejich přirozeném prostředí, ve kterém se můžou děti rozvíjet individuálně svým vlastním tempem a podle svých potřeb.

LK Skaláček vychází z filozofie lesních mateřských škol. Převážná část programu se proto odehrává venku v přírodě. Využíváme okolní lesy, louky, skalní město, potoky, mokřiny. Máme možnost navštěvovat i blízké ohrady s ovci a kozami. Pravidelně se staráme o společné hejno slepic.

Prostředí, ve kterém se náš klub nachází, je velice podnětné pro všechny činnosti, čehož využíváme při všech příležitostech. Většinu času trávíme na louce či v lese, kde nám venkovní prostředí a přírodniny nahrazují běžnou třídu. Je to naše učebna pod širým nebem. Místo kladiny nám poslouží kláda, místo žíněnky měkká tráva.

Při všech aktivitách, i při volném hraní jsou děti v kontaktu s něčím živým (tráva, listy, brouci). Tím se nenásilně učí poznávat zákonitosti přírody, aniž by jim to musel někdo říkat a ukazovat na obrázcích.

Ve venkovním prostředí nám hračky nahrazují přírodniny. V zázemí jsou dětem k dispozici hračky z přírodních materiálů i klasické hračky, ke kterým nemáme přírodní alternativu. Přírodniny, které nahrazují hračky, jsou pro děti dostatečně, anebo i více podnětné (domečky v lese můžou zůstat stát, a příště se v nich může pokračovat, místo korálků navlékáme jeřabiny apod.). Při delším pobytu dětí v přírodě je více rozvíjena fantazie, napadá je, na co vše se tyto věci dají využít, přichází s novými návrhy). Během školního roku sbíráme přírodniny a vymýšlíme, k jakým dalším činnostem se dají využít.

Využíváme rozmanitého přírodního prostředí pro přirozené rozvíjení kreativity a fantazie. Místo, kde se nachází náš lesní klub je jedinečné místo, kde máme nejrozmanitější ekosystémy „po ruce“ a můžeme je tak prozkoumávat a objevovat v reálném světě, ne jen na obrázku mezi zdmi.

Máme možnost využívat nabídky ekologických programů Střediska ekologické výchovy Český ráj.

ZÁZEMÍ

Zázemím jsou nám dvě maringotky, momentálně umístěné v prostoru koupaliště na Podháji.

Jedna maringotka slouží k odpočinku dětí po obědě, uskladnění náhradního oblečení dětí i jako prostor pro klidové aktivity v případě velice nepříznivých povětrnostních podmínek.

V druhé maringotce je kompletně vybavená kuchyně, kancelářský a jídelní kout.

V prostoru koupaliště máme přístup k tekoucí pitné vodě. Zázemí také disponuje dvěma pilinovými toaletami.

V případě extrémních povětrnostních podmínek či havarijních situací jsou k dispozici i klubovny kempu.

PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

• věcné podmínky

Většina našeho programu probíhá venku. Proto jsou maringotky vybaveny hlavně pro klidové aktivity a jako místo pro ukládání pomůcek. I přesto jsou pro děti příjemným zázemím.

Hračky, které jsou v zázemí k dispozici, jsou z přírodních i konvenčních materiálů. Jsou pro děti na přístupném místě a k dispozici při volných aktivitách.

Dětské stolečky a židličky odpovídají věku dětí i jejich antropometrickým požadavkům.

Při odpoledním odpočinku a relaxačních aktivitách děti leží ve spacácích na matracích či karimatkách. Součástí vybavení je i knihovna s dětskou literaturou, ze které se vybírají knížky na čtení při relaxačních činnostech.

Jsme vybaveni sbírkou hudebních nástrojů vhodných pro děti, jako jsou Orffeovy hudební nástroje, nástroje z přírodnin i nástroje vyrobené samotnými dětmi.

Během našich výtvarných činností se zaměřujeme také na práci s přírodními materiály jako je ovčí vlna, hlína, listy, plody, semena.

Náš klub je vybaven pomůckami, které jsou určeny pro environmentální výchovu, jako jsou lupy, vodní lupy, dalekohledy, sítko...

• životospráva

Dbáme o zdravý životní styl dětí pobytem venku a otužováním. Klub využívá klidného a tichého prostředí lesa. Děti zažívají pravidelný rytmus a řád respektující jejich individuální potřeby.

Při stravování dbáme o dodržování zásad pestré a vyvážené stravy. Pitný režim je zajištěn během celého dne.

• psychosociální podmínky

Usilujeme o optimální prostředí pro psychosociální vývoj dítěte. Díky menšímu kolektivu (max. 16 dětí), se nové děti snáze adaptují, seznámí a skupina rychleji začíná fungovat jako celek. Průvodce má také více času na pozorování individuálních projevů dítěte a má možnost reagovat na potřeby každého dítěte. K dětem přistupuje s respektem, podporuje samostatnost, je jim k dispozici.

Součástí bezpečného prostředí a pohybu po lese jsou pravidla, která je třeba respektovat, aby se všichni cítili dobře. Tyto pravidla tvoříme každý rok společně s dětmi a tím si vytváříme hranice bezpečného prostředí (fyzického i sociálního), které umožňuje společnou hru, učení se, poznávání sebe i okolního světa, tvoření. V případě konfliktu se snažíme s dětmi o nalezení společného řešení situace, pokud možno klidně a vyrovnaně.

ORGANIZACE PROVOZU

Děti mohou klub navštěvovat 2 – 5 dní v týdnu od 8:00 do 16:00. Denní režim se přizpůsobuje aktuálním potřebám dětí a počasí. Průvodci se plně věnují dětem.

Děti mají potřebné zázemí, klid, bezpečí. Je respektována potřeba soukromí, pokud si děti chtějí hrát v klidném koutku, mají tu možnost. Děti mají dost prostoru (fyzického i časového) pro volnou hru a spontánní aktivity. Důraz je kladen na otevřenou komunikaci a spolupráci průvodců, rodičů a dětí.

ŘÍZENÍ LESNÍHO KLUBU

Zřizovatelem Lesního klubu Skaláček je Lesní klub Skaláček – pobočný spolek SEV Český ráj z.s.. Tým lesního klubu se pravidelně setkává nad úkoly a potřebami klubu a tyto potřeby průběžně aktivně řeší.

Průvodci Skaláčku společně tvoří vzdělávací plán, pracují na zlepšování podmínek vzdělávání, systému předávání informací rodičům a organizaci provozu lesního klubu.

PERSONÁLNÍ ZAJIŠTĚNÍ

Se skupinou dětí jsou vždy dva průvodci.

Všichni průvodci mají náležitou praxi s prací s dětmi předškolního věku, souzní s principy přírodní a lesní pedagogiky. Průvodci se průběžně vzdělávají.

SPOLUÚČAST RODIČŮ

Snažíme se o úzkou spolupráci klubu s rodiči, o včasné předávání informací a otevřenou komunikaci. Spolupráce s rodiči je důležitá pro dobré fungování klubu. Umožňuje navázat užší vztahy mezi rodinou a klubem, pomáhá předcházet konfliktům. Rodiče mají možnost podílet se na utváření prostředí, ve kterém se jejich dítě pohybuje.

Rodiče se mohou podílet na tvorbě a realizaci programů či na společných aktivitách klubu (společné výlety, slavnosti, festiválek, ...)

Rodiče se podílí na evaluaci lesního klubu.

Rodiče jsou průběžně informováni o prospívání dítěte i o jeho individuálních pokrocích v rozvoji učení. Domlouvají se o společném postupu při jeho výchově a vzdělávání. Individuální záznamy o dětech jsou důvěrné a mohou do nich nahlížet pouze rodiče.

PODMÍNKY PRO VZDĚLÁVÁNÍ DĚTÍ SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI A DĚTÍ NADANÝCH

Vzhledem k malému počtu dětí ve skupině a přítomnosti dvou průvodců je možný individuální přístup k potřebám jednotlivých dětí. Program lesního klubu Skaláček je postaven převážně na spontánních aktivitách samotných dětí, každé dítě má tak možnost růst svým vlastním tempem podle svých potřeb. Průvodci jsou připraveni reagovat na potřeby dětí, případně spolupracovat s poradenskými zařízeními, lékaři.

VZDĚLÁVÁNÍ DĚTÍ OD DVOU DO TŘÍ LET

Lesní klub Skaláček přijímá převážně děti starší tří let. Ve výjimečných případech je možnost domluvit přijetí dítěte mladšího. Doporučujeme před nástupem alespoň jednou navštívit Skaláček na některé ze slavností, případně po domluvě strávit jedno Skaláčkově dopoledne s dětmi a průvodci. Koncem srpna nabízíme adaptační dny (dopoledne) pro nové děti za přítomnosti všech průvodců.

Denní program se vybírá podle schopností dětí daného dne a přizpůsobuje se nejmladším. Snažíme se vést starší děti k pomoci těm mladším. Průvodci jsou mladším dětem oporou a jistotou v běžném dění i v budování vztahů s vrstevníky. Díky věkově heterogennímu složení skupiny mají nejmladší možnost učení nápodobou.

ORGANIZACE VZDĚLÁVÁNÍ

Děti jsou společně v jedné věkově smíšené skupince, která je tvořena maximálně 16 dětmi ve věku 3 – 7 let, a doprovázená dvěma průvodci. Většina pobytu dětí probíhá venku – v lese, na louce, ve skalách, na pastvině, ... Za každého počasí. Oběd a odpolední program probíhá v maringotce nebo jejím blízkém okolí.

CHARAKTERISTIKA VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU

Vzdělávací program lesního klubu Skaláček je realizován především venku, v přírodě. Přírodou se také inspiruje a využívá ji ke vzdělávacím účelům („příroda je naší hernou i učebnou“).

Naším cílem je šťastné dítě prožívající svět všemi smysly.

Skaláčkův vzdělávací program je v souladu s Rámcovým vzdělávacím programem pro předškolní vzdělávání (RVP PV). V RVP PV jsou uvedeny obecné/rámcové cíle pro předškolní vzdělávání.

- 1) rozvíjení dítěte, jeho učení a poznání
- 2) osvojení základů hodnot, na nichž je založena naše společnost
- 3) získání osobní samostatnosti a schopnosti projevit se jako samostatná osobnost působící na své okolí

Těchto cílů je dosahováno rozvíjením a podporou kompetencí:

kompetence k učení, kompetence k řešení problémů, kompetence komunikativní, kompetence sociální a personální, kompetence činnostní a občanské

v těchto pěti oblastech – **Dítě a jeho tělo**, **Dítě a jeho psychika**, **Dítě a ten druhý**, **Dítě a společnost** a **Dítě a svět**

Cíle i kompetence jsou stanoveny pro dítě ukončující předškolní docházku. V průběhu vzdělávání k těmto cílům směřujeme.

K dosažení těchto cílů a kompetencí využíváme metody především prožitkového a kooperativního učení. Vycházíme z přírodní, intuitivní i waldorfské pedagogiky, filosofie lesních MŠ.

- Vedeme děti k úzkému vztahu k přírodě, rozvíjíme znalosti, vědomosti a dovednosti nejen o přírodě, na základě kterých si dítě vytváří své postoje a soudy.
- Přibližujeme děti přirozeným rytmům a cyklům přírody.
- Vedeme děti k odpovědnému postoji k životnímu prostředí.
- Přirozeným pohybem ve venkovním prostředí dbáme o jeho fyzický vývoj a podporujeme duševní pohodu. Pobytem venku posilujeme imunitní systém dítěte.
- Usilujeme o dobré podmínky pro soužití dětí v kolektivu, posilujeme sebevědomí dětí a jejich důvěru ve vlastní schopnosti.

Filosofické základy přírodní, intuitivní i waldorfské pedagogiky staví na tom, že dítě je v předškolním období celé smyslovým orgánem – vnímá svět celou bytostí a je neoddělitelnou součástí jednoho. Příroda a dítě jedno jsou. V konceptu přírodní pedagogiky Rudolfa Hetticha je zásadní rozvoj citlivosti a vnímavosti k sobě, ostatním, okolí. Dítě v předškolním věku si díky spontánní aktivitě v přírodě (tzv. prahře) osvojuje svým tempem všechny kompetence zmiňované v RVP PV. Dospělý je zde dítěti průvodcem na jeho cestě světem. Vytváří bezpečné prostředí pro hru, je strážcem hranic, kultury, času a předobrazem pro nápodobu.

Prostřednictvím intuitivních her se snažíme s dětmi zažít pocit sebevědomění a důvěry v sebe sama. Základem intuitivní pedagogiky je být otevřený a dovolit si cítit a prožívat vlastní emoce. Není to vyučovací metoda, jde spíše o setkání - se sebou samým, s druhými i s prostorem mezi. Podporujeme víru v to, že svět je dobrý.

VZDĚLÁVACÍ OBSAH

Vzdělávací obsah je rozdělen do jednotlivých témat, která vycházejí z cyklu ročních období. Otevírají se v přirozených souvislostech, vazbách a vztazích, vychází ze života dětí. Témata se vybírají na základě roční doby a připravovaných slavností, počasí, počtu a složení skupinky dětí.

Jedná se o vnitřně propojený celek, který zahrnuje všechny oblasti vzdělávání – biologickou (dítě a jeho tělo), psychologickou (dítě a jeho psychika), interpersonální (dítě a ten druhý), sociálně-kulturní (dítě a společnost) i environmentální (dítě a svět).

Jaro, léto, podzim, zima ve Skaláčku je vždy prima

Skaláčkovým hlavním a výchozím tématem jsou proměny během roku. Vycházíme z rytmu a cyklu ročních období, tradičních svátků a slavností slavených společně s rodiči. Proměny roku prožíváme v lese, na zahradě i ve společenství Skaláčku. Všimáme si změn lesa, zahrádky, povídáme si o zvířatech, rostlinách, tradicích spojených s daným obdobím, zpíváme, objevujeme, pozorujeme a hrajeme si. Čteme a vyprávíme si příběhy a pohádky, navštěvujeme divadlo, „provozujeme“ sezonní sporty.

Tradiční slavnosti: Martinská, Adventní, Vánoční, Masopust, Vynášení Morany, Skaláčkův festiválek

dílčí cíle (co děti rozvíjí, co se učí): **osvojení si věku přiměřených praktických dovedností, posilování přirozených poznávacích citů (zvědavost, zájem, ...), rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních i produktivních, poznávání, rozvoj a kultivace mravního a estetického vnímání, cítění a prožívání, posilování prosociálního chování ve vztahu k ostatním lidem, poznávání pravidel společenského soužití a jejich spoluvytváření v rámci přirozeného sociokulturního prostředí, rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí, přináležit k tomuto společenství a vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané, rozvoj základních kulturně společenských postojů, návyků a dovedností, seznamování se světem lidí, kultury a umění, osvojení si základních poznatků o prostředí, v němž dítě žije, seznamování s místem a prostředím, ve kterém dítě žije, a vytváření pozitivního vztahu k němu, rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách**

V lese jako doma

„Děti jsou v lese doma, ne na návštěvě.“

Stěžejní je volná hra v lese, pohyb terénem, zdolávání překážek, rozvoj hrubé a jemné motoriky, hry podporující tvořivost, představivost a fantazii, komunikace, kooperace s ostatními dětmi, diskuze a rozhovory, komentování zážitků, přímé pozorování „světa“, experimenty s materiálem. Doplňujícími aktivitami jsou písně a říkadla s ukazováním podle ročních období a témat, vyprávění a čtení příběhů a pohádek.

dílčí cíle (co děti rozvíjí, co se učí)

uvědomění si vlastního těla, rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé a jemné motoriky, užívání všech smyslů, rozvoj fyzické i psychické zdatnosti, rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností, rozvoj tvořivosti, posilování přirozených poznávacích citů (zvědavost, zájem, radost z objevování), poznávání sebe sama, získání relativní citové samostatnosti, získání schopnosti záměrně řídit svoje chování a ovlivňovat vlastní situaci, rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních, rozvoj kooperativních dovedností, posilování prosociálního chování ve vztahu k ostatním lidem, rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se), přináležit k tomuto společenství a vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané, poznávání pravidel společenského soužití a jejich spoluvytváření v rámci přirozeného sociokulturního prostředí, porozumění základním projevům neverbální komunikace obvyklým v tomto prostředí, seznamování s místem a prostředím ve kterém dítě žije a vytváření pozitivního vztahu k němu, rozvoj úcty k životu ve

všech jeho formách, vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, se živou a neživou přírodou, lidmi, společnostmi, Zemí, rozvoj schopnosti přizpůsobovat se podmínkám vnějšího prostředí i jeho změnám

Skaláčkova zahrádka

Lesní klub Skaláček se inspiruje projektem Skutečně zdravá školka. V rámci těchto aktivit s dětmi opečováváme zahrádku, pěstujeme, sklízíme a zpracováváme, společně si vaříme. Součástí projektu je i péče o komunitní hejno slepic v kempu Sedmihorky a návštěvy u drobných chovatelů, zemědělců. Program Skutečně zdravá školka komplexně rozvíjí kulturu stravování ve všech ekologických, ekonomických, sociálních a zdravotních souvislostech.

dílčí cíle (co děti rozvíjí, co se učí)

Dítě a jeho tělo, **Dítě a jeho psychika**, **Dítě a ten druhý**, **Dítě a společnost** a **Dítě a svět**

vytváření zdravých životních návyků a postojů jako základů zdravého životního stylu, rozvoj a užívání všech smyslů, osvojení si věku přiměřených praktických dovedností, rozvoj komunikativních dovedností a kultivovaného projevu, posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu), rozvoj schopnosti sebeovládání, získání schopnosti záměrně řídit svoje chování a ovlivňovat vlastní situaci, seznamování s pravidly chování ve vztahu k druhému, rozvoj kooperativních dovedností, rozvoj základních kulturně společenských postojů, návyků a dovedností dítěte, vytvoření základů aktivních postojů ke světu, k životu, rozvoj dovedností umožňujících tyto vztahy a postoje vyjadřovat a projevovat, seznamování s místem a prostředím, ve kterém dítě žije, a vytváření pozitivního vztahu k němu, poznávání jiných kultur, pochopení, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat, ale také poškozovat a ničit, osvojení si poznatků a dovedností potřebných k vykonávání jednoduchých činností v péči o okolí, spoluvytváření zdravého a bezpečného prostředí a k ochraně dítěte před jeho nebezpečnými vlivy, rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách, vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem

EVALUAČNÍ SYSTÉM

Jde o průběžné vyhodnocování vzdělávacích činností, situací a podmínek v Lesním klubu Skaláček, které poskytuje zpětnou vazbu o vývoji dítěte. Jde zároveň o systematický proces, jehož výsledky jsou využívány ke zlepšování vzdělávacího procesu a podmínek, za kterých se tento proces uskutečňuje.

Sledujeme:

- výsledky vzdělávání
- průběh vzdělávání
- způsob zpracování a realizace obsahu vzdělávání
- kvalitu práce pedagogů
- kvalitu podmínek vzdělávání
- naplňování cílů vzdělávacího programu

Předmětem evaluace jsou práce a činnosti, které s dětmi provádíme, reakce a chování dětí i celé skupiny, individuální rozvoj, relativní posun dítěte i celé skupiny, vývoj kvality práce pedagogů, věcné podmínky, životospráva, psychosociální podmínky, organizaci řízení lesního klubu Skaláček, personální a pedagogické zajištění, spoluúčast rodičů.

Lesní klub Skaláček – pobočný spolek SEV Český ráj, z.s., Vazovec č. ev. 2, 511 01 Turnov,
e-mail: lk.skalacek@seznam.cz, www.sevceskyraj.cz, tel. 731 785 571

Zpětná vazba pro rodiče o vývoji jejich dítěte

Zpětná vazba pro rodiče vypovídá o tom, v jaké vývojové fázi se jejich dítě nachází. Vychází z důvěry ve vývoj dítěte, kterým dítě prochází samo od sebe. Zpráva vypovídá o tom, jak na dítě pohlížíme ze čtyř úhlů pohledu. Pohledy jsou jako čtyři lístky jetele lučního – čtyřlístku.

Jednotlivé části čtyřlístku zahrnují: přátelství, skupinu, pravidla a hranice, samostatnost

Konzultace probíhají průběžně formou osobního rozhovoru a písemně doplňováním jednotlivých lístků čtyřlístku.

Formy a metody (způsob provedení evaluace):

Portfolio, rozhovor, diskuze, pozorování, hospitace, analýza dětských prací, dotazníky, setkání rodičů, volná hra dětí

Časový plán

Zpětnou vazbu ke konkrétním činnostem, hrám provádí průvodci společně s dětmi

průběžně

Zpětnou vazbu individuálního rozvoje jednotlivých dětí z pohledu skupiny, přátelství, pravidel a hranic provádí průvodci, průvodci spolu s rodiči při osobním rozhovoru nebo vizuální formou tzv. Čtyřlístek

průběžně

Vzájemnou zpětnou vazbu i sebereflexi si dávají průvodci mezi sebou na pravidelných společných poradách

průběžně

Plánování integrovaného bloku, jeho průběhu provádí průvodci

měsíčně

Kvalitu a efektivnost vzdělávacího procesu provádí průvodci na společných poradách

průběžně

Věcné a psychosociální podmínky hodnotí průvodci a zřizovatel Lesního klubu Skaláček na společných poradách

měsíčně

Spoluúčast rodičů, ohlasy na práci klubu zjišťují průvodci dotazníkem, rozhovorem s rodiči

průběžně

Evaluaci klubového programu a vyhodnocení vzdělávacího obsahu provádí průvodce a zřizovatel Lesního klubu Skaláček

závěr roku